

Oſtermariæ Kirke. Der var en ved Forholdene nødvendig Nybygning, paa hvilken man imidlertid onſtede reproducet det gamle Taarn fra den gamle Kirkebygning, men ſom i og for ſig ikke kunde ſiges at kræves af Nybygningens Beſtaffenhed. Her erkendte Kultusministeriet og ogſaa Finansministeren, at der onſtedes noget, der gik ud over, hvad der Lovmæssigt kunde forlanges, og det er dertil, denne Ytring ſigter, ſom det ærede Medlem citerede, ſom bragte denne Sag frem med Henſyn til Rutzker Kirke. Derpaa ſtøtter den Ytring ſig, at det var i det mindſte tvivlſomt, om Løvbang her kunde anvendes. Med de 3 Kirker, der her ere Genſtand for Andragender, forholder det ſig ſaaledes, at der ikke af de bygningſpligtige er krævet mere, end Loven forlanger. Med Henſyn til Rutzker Kirke er der overhovedet næppe noget, der kan karakteriſeres ſom ekſtraordinært af det, der forlanges. For ſaa vidt det ſiges, at Taarnet har en ſæregen arkæologiſt Interesſe, maa det jo erindres, at Pligten efter Loven af 19de Februar 1861 gaar ud paa at bevare ogſaa ſaadanne Dele af Kirkerne, ſom gaa ud over det nødvendige, og at Bygningſpligten ogſaa omfatter dette. Der ſtaar udtrykkeligt i Kirkeſynsloven § 3 blandt andet, at Kirkeſynet ſkal vaage over, „at Mangler afhjælpes, der true Kirkens Bygning og dens øvrige Tilbehør med Forfald eller Tab i Værdi“. Endvidere hedder det: „De Forbedringer, der ud over det nødvendige ere blevne en Kirke til Del, bør ikke tilſtedes afflaſtede“. Fremdeles hedder det: „Enhver Kirke ſkal, ſaa vidt andre Henſyn tilſiede det, vedligeholdes ſaa vel indvendig ſom udvendig paa den Maade, der ſtemmer overens med dens oprindelige Stil“. I § 14 tales der ſærlig om Taarnet, idet det blandt andet hedder: „Saaledes maa Kirkens Tag ikke ved Ombygning vilkaarligen gøres lavere, ej heller dets Blytæppe afløſes uden ſærlig Tilladelse fra Ministeriet for Kirke- og Underviſningsvæſenet; paa ſamme Maade forholdes der, hvis der opſtaar Spørgsmaal om at gøre Taarnet lavere eller forandre dets Udſeende“. Der har været forlangt ved Rutzker Kirke en Reſtauration af Taarnet i ſamme Stil, ſom var til Stede, og det er ikke blevet tilſtedet og kunde ikke tilſtedes at gøre det anderledes, enten lavere eller billigere. Man har fuldstændig holdt ſig inden for den Pligt, Loven paalægger, og det var derfor ikke muligt for Kirkeministeren lige ſaa lidt ſom for Finansministeren efter de Grundſætninger, der nu følges og have været accepterede ogſaa af dette Ting, at ſtille Forſlag om noget Bidrag fra Statskaſſen

til Rutzker Kirke. Paa ſamme Maade forholder det ſig med Rø Kirke. Der var Forholdet det, at en Ombygning var nødvendig. Denne Ombygning var loyſlig paalagt i Overensſtemmelse med Loven af 19de Februar 1861 og paalagt ogſaa ſærlig med Henſyn til Taarnet, ſom er brøſtholdent. Der kunde Ministeriet naturligtviſ ikke tage Henſyn til noget andet, lige ſaa lidt ſom det er berettiget til at tage Henſyn til noget andet end Kendelſen fra de loyſlige Myndigheder, ſom have udført Synet. Det var givet, at den Pligt maatte paalægges de bygningſpligtige, og det er lige ſaa givet, at den omfattede Taarnet, hvis ejendommelige, monumentale Karakter gør, at Sagen bliver dyr, men ſom nu en Gang var til Stede, og ſom det alſaa var en Pligt iſølge Loven at bevare og bevare i dets oprindelige Stil. Derſom man kalder det at anvende Tvang, er det i ethvert Tilfælde Lovens Tvang i ſtreng Overensſtemmelse med Loven af 19de Februar 1861. Det eneſte ejendommelige ved dette Tilfælde er det, at der ſaa iſølge Sogneraadets Anmodning i Stedet for denne Reſtauration med Taarnet begæres ikke ſom ved Oſter Mariæ Kirke en nødvendig Nybygning, men at man ſaa hellere maa faa en helt ny Bygning af Frygt for, at Reſtaurationen kunde medføre større Udgifter i Fremtiden end den ny Bygning. Derpaa gik Ministeriet ind, naar den ny Bygning udgjorde et fuldstændigt Ækivalent for den gamle, alſaa med det Taarn, ſom havde, og ſom vedkommende var pligtig til at reſtaurere og bevare. Det var ganſke paa ſamme Maade her en Umulighed for Kirkeministeren at opnaa Samtykke hos Finansministeren til overhovedet at bringe Forſlag til Bevilling frem, og efter de af Finansministeriet fulgte Grundſætninger heller ingen Mulighed for Finansministeren til at give et ſaadant Samtykke. Endelig er der Sunds Kirke. Der have vi en anden bygningſpligtig end ved de to bornholmſte Kirker, vi have omtalt; for her er den bygningſpligtige Kirken ſelv, denne ejer ſig ſelv, det vil ſige, den er en ſelvejende Stiftelse; hvis nogen ſkulde være i Tvivl om, hvad det betyder, ſaa have vi for Reſten lige talt om det ved de Kællerſte Anſtalter. Alſaa, ved Sunds Kirke er det Tiendejerne, der ere de bygningſpligtige. Hvad der kræves i dette Tilfælde, er atter ikke andet, end hvad Loven kræver. Det kan falde meget haardt paa denne Hedekommune eller for Tiendejerne der at ſtulle foretage denne Reſtauration eller Ombygning, ſom imidlertid af alle er erkendt for abſolut nødvendig. Jeg erkender fuldstændig, at det kan være